

Список використаних джерел:

1. Ананьев Б. Г. Познавательные потребности и интересы / Б. Г. Ананьев // Ученые записки ЛГУ. Психология. – 1959. – Вып. 16. – № 265. – С. 41-60.
2. Баранова Э. А. Введение в детскую психологию: Курс лекций. Учеб. пособие / Сост. Э. А. Баранова. – СПб. : Речь, 2006. – 176 с.
3. Божович Л. И. Проблемы развития мотивационной сферы ребенка / Л. И. Божович // Изучение мотивации поведения детей и подростков / Под ред. Л. И. Божович, Л. В. Благоннадежиной. – М. : Педагогика, 1972. – С. 7-44.
4. Васюра С. А. Психология коммуникативной активности человека / С. А. Васюра. – Ижевск : издательский дом «Удмуртский университет», 2006. – 299 с.
5. Вахрушева Л. Н. Воспитание познавательных интересов у детей 5-7 лет / Л. Н. Вахрушева. – М. : ТЦ Сфера, 2012. – 128 с.
6. Влаштування і обладнання кабінетів комп'ютерної техніки в навчальних закладах та режимі праці учнів на персональних комп'ютерах. ДСанПіН 5.5.6.009-98. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=2569>.
7. Гуревич Р. С. Самостійна робота майбутніх учителів математики: використання засобів мультимедіа / Р. С. Гуревич, О. Л. Коношевський; за ред. проф. Р. С. Гуревича [Монографія]. – Вінниця : ТОВ «Планер», 2010. – 232 с.
8. Інформаційно-освітній портал у підготовці майбутніх учителів: [монографія] / Р. С. Гуревич, Г. Б. Гордійчук, М. Ю. Кадемія та ін. ; за ред. доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена НАПН України Гуревича Р. С. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. – 416 с.
9. Каракозов С. Д. Информационная культура в контексте общей теории культуры личности / С. Д. Каракозов // Педагогическая информатика, 2000. – № 2. – С. 41-55.
10. Коломієць А. М. Інформаційна культура вчителя початкових класів : монографія / Алла Миколаївна Коломієць. – Вінниця : ВДПУ, 2007. – 379 с.
11. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения: В 2-х томах. – Т. 1 / Я. А. Коменский. – М. : Педагогика, 1982. – 656 с.
12. Куликовская И. Э. Воспитание отношения к информации в системе дошкольного образования / И. Э. Куликовская, А. Э. Куликовский // Педагогика. – 2009. – № 9. – С. 44-51.
13. Мультимедійні технології та засоби навчання : навчальний посібник / А. М. Гуржій, Р. С. Гуревич, Л. Л. Коношевський, О. Л. Коношевський; за ред. академіка НАПН України Гуржія А. М. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. – 556 с.
14. Семенюк Э. П. Технологический этап научно-технической революции и информатика / Э. П. Семенюк // НТИ. – Сер. 1. – 1995. – № 1. – С. 1-9.
15. Стеценко І. Б. Складові інформаційної культури та інформаційної грамотності для педагогів дошкільної та початкової освіти / І. Б. Стеценко [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp5/stecenko.pdf.
16. Технологічні платформи підтримки навчально-пізнавальної діяльності учнів на основі сучасних інформаційних технологій: монографія / за ред. О. Є. Стрижака. – К. : Інформаційні системи, 2010. – 224 с.
17. Урсул А. Д. Становление информационного общества и модель опережающего образования // НТИ. – Сер.1. – 1997. – № 2. – С.1-11.
18. Шаграева О. А. Детская психология: Теоретический и практический курс: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / О. А. Шаграева. – М. : Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2001. – 368 с.
19. Швецова-Водка Г. М. Документознавство: навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – К. : Знання, 2007. – 398 с.
20. Шрейдер Ю. А. О феномене информационного продукта / Ю. А. Шрейдер. – Научно-техническая информация. – Сер.1. – 1989. – № 11. – С. 21-24.

УДК 372.36:372.47

Т.О. Цимбал, Жмеринка, Україна / T. Tsimbal, Zhmerynka, Ukraine

e-mail: tetyanatsimbal@gmail.com

І.Ю. Шахіна, Вінниця, Україна / I. Shahina, Vinnytsia, Ukraine

e-mail: rom.shahin@gmail.com

РОЛЬ ПЕДАГОГА У РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ УЧНЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Анотація. У статті проаналізовано психолого-педагогічні засади розвитку креативних здібностей школярів, а саме висвітлено питання розвитку креативності в учнів початкових класів. Доведено, що цей період є найкращим та найсприятливішим, адже діти цього віку ще не мають чітко сформованих орієнтирів та звичок. Розглянуто основні способи стимуляції творчої активності учнів на уроках та педагогічні умови формування їхнього креативного потенціалу. З'ясовано роль учителя в освітньому процесі учнів початкових класів та його виховне значення. Відзначено найбільш ефективні прийоми для розвитку креативності. Зроблено висновок, що повноцінний розвиток креативної особистості відбуватиметься лише за умов правильної роботи з нею, ефективних методів, прийомів та засобів навчання, сприятливої атмосфери, а саме головною правильно зорієнтованого вчителя, який зацікавлений у творчій діяльності своїх учнів. У статті також представлені деякі аспекти креативності, які використовує автор у своєму дослідженні, наведено приклади вправ та описано їх значення для розвитку молодших школярів. Висвітлено питання розвитку особистості вчителя XXI століття та його роль у суспільстві не тільки як працівника освітнього закладу, а й як особистості в цілому. Описано основні орієнтири на які мають опиратися вчителі початкових класів, задля розвитку сучасного учня. Придільно увагу проблемам інтелектуальних здібностей та обдарованості.

Ключові слова: креативність, учитель початкових класів, молодші школярі, освітній процес.

PEDAGOGUE'S ROLE IN THE CREATIVE ABILITIES DEVELOPMENT OF PUPILS IN THE PRIMARY SCHOOL

Annotation. This paper analyzes the psycho-pedagogical basis of the creative abilities development of pupils, particularly the

question of creative abilities development of pupils in the primary school is observed. It is proved that this period is the most favorable while the children of this age still do not have the precisely formed habits and orientations. The main methods of stimulation of pupils' creative activity and the pedagogical conditions of their creative potential formation are considered. The teacher's role in the educational process of pupils in the primary schools is ascertained. The most effective methods for creativity's development are emphasized. It is concluded that the entire development of creative personality will be possible only in the condition of using effective methods, techniques, pleasant atmosphere and the most important – teacher who is interested in the creative activity of his pupils. Some aspects of creativity which the author uses in his research are also presented in this paper as well as the example of exercises and their role for the pupils' development. The question of development of the modern teacher and his role in society, not only as the part of educational process but also as the personality in general is also observed. The key reference points which teachers of primary school have to take into consideration concerning development of the modern pupil are specified. Big attention is drawn to the problem of intellectual abilities and prodigies.

Key words: *creativity, elementary teacher, junior schoolchildren, educational process.*

Постановка проблеми. Сучасний світ не стоїть на місці. Уміння, які нині здаються нам дуже рідкісними і вкрай необхідними, вже завтра можуть знецінитися. Тому з кожним роком провідні установи цінують у фахівцях креативність дедалі більше. Постійно у засобах масової інформації зазначається, що основою всіх відкриттів ХХІ століття є креативне мислення. Звідки беруться креативні здібності у людині та чи всі ми можемо бути креативними?

Креативність як творча здібність виступає потужним фактором розвитку особистості, визначає її готовність до нестандартного мислення й поведінки. Тому перед освітою постала проблема виховання креативної особистості, здатної до творчої діяльності в різних сферах нашого життя.

Креативність потрібно розвивати з самого дитинства, адже саме ця якість допоможе потім досягти гарних результатів у кар'єрі та самоствердитися у суспільстві. Тому перед учителями початкової школи стоїть важливе завдання розвитку креативного суспільства. Постає питання, чи всі вчителі зможуть розвивати цю якість, адже школярі мають брати приклад з учителя?

Нині Міністерство освіти робить усе можливе, щоб наша освіта була конкурентоспроможною, здійснює спроби вивести її на новий рівень, який допоможе вчителям оцінити свою працю і себе з іншої сторони, тобто стати більш креативними та незалежними у своїй діяльності. Адже, якщо креативний учитель, то більш імовірно, що буде і креативним учень, тому що він виховується у творчій атмосфері, яка спонукає на створення чогось незвичного та цікавого.

Аналіз попередніх досліджень. Першими у дослідженнях проблеми креативності були американські психологи Дж. Гілфорд, П. Торренс, Р. Стернберг, Ф. Баррон. У вітчизняній психології значний внесок у дослідження проблеми креативності було зроблено такими науковцями, як О. Матюшкін, Я. Пономарьов, Д. Богоявленська, В. Дружинін, В. Моляко.

Останніми роками дослідженням розвитку креативності майбутнього вчителя займаються О. Антонова (технологія розвитку педагогічної креативності майбутніх учителів у процесі вивчення педагогічних дисциплін), І. Гриненко (розвиток креативності вчителів гуманітарного профілю), О. Дунаєва (формування креативності майбутнього вчителя), І. Подорожна (розвиток креативності майбутнього вчителя природничого профілю), В. Фрицюк (формування креативності майбутніх учителів музики), І. Шахіна (формування креативності у майбутніх учителів математики) та інші.

Метою нашої статті є теоретичний аналіз досвіду вивчення креативності в психологічній науці; розгляд нових методів та прийомів розвитку творчих здібностей; висвітлення ролі педагога у розвитку креативності в учнів початкових класів.

Виклад основного матеріалу. В останні роки спостерігається збільшення кількості обдарованих дітей, «...серед них є і діти з особливо розвиненим мисленням, і діти-лідери, здатні впливати на інших людей, і діти «золоті руки», і художньо обдаровані діти, і діти, які володіють руховим талантом» [10]. Це актуалізує проблему дослідження умов середовища, які спричиняють виникнення та розвиток обдарованості особистості.

Особливу увагу дослідників привертає аналіз чинників середовища, які сприяють розвитку творчого потенціалу особистості. Одні вважають, що креативність – це результат генетичних задатків, інші – вплив навколишнього середовища та оточення людини з самого дитинства.

Молодший шкільний вік має велике значення для розвитку креативності, адже початок системної освітньої діяльності є найкращим періодом для цілеспрямованого розвитку креативних здібностей. Для учнів початкової школи ще не відомі шаблонні форми мислення, їхній мозок готовий для створення чогось нового та неповторного, для засвоєння креативних способів діяльності, які базуються на творчих якостях.

Навчання діяти творчо для молодшого школяра аналогічне навчанню читати, писати, рахувати. Розвиток креативності учнів відбувається на всіх етапах шкільного навчання, водночас, найдоцільніше вчити творити школярів із раннього віку, оскільки у початковій школі діти опановують способи освітньої діяльності, прийоми вирішення навчальних завдань, якими будуть користуватися в майбутньому.

Насамперед, *під креативністю* ми будемо розуміти суму інтелектуальних та особистісних особливостей індивіда, який здатен самостійно висувати проблеми, генерувати нові, оригінальні ідеї, знаходити нетрадиційні та нешаблонні способи вирішення проблемних завдань [9, с. 41].

Розвитку креативності особистості у процесі навчання сприяють властиві молодшим школярам відкритість до всього нового, допитливість, емоційність, цілісність сприйняття, яскрава уява, образність мислення, активне ставлення до дійсності, що їх оточує, цим усім можуть скористатися вчителі початкових класів.

За визначенням Т. Воробйової, креативність молодшого школяра, – це загальна характеристика особистості учня, яка виявляється, передусім, у навчально-пізнавальній діяльності й зумовлює творчу спрямованість дитини, її здатність до самостійного вибору оптимального та оригінального шляху вирішення навчальних завдань, створення нових ідей, продуктів, новизна яких може бути як об'єктивною, так і суб'єктивною [1, с. 6].

Фундаментом креативності учня початкової школи є креативні здібності, які є складовою загальних здібностей людини й виявляються у творчому підході до діяльності та пізнавальній активності.

Під креативними здібностями молодшого школяра розуміють комплекс індивідуально-психологічних особливостей, що зумовлюють здатність учня успішно здійснювати навчально-творчу діяльність. Вони розкриваються і розвиваються в процесі цієї ж навчально-творчої діяльності. Аналіз значної кількості джерел свідчить, що під здібностями розуміють синтез властивостей, що зумовлюють успішне виконання нею діяльності, зокрема креативної. Вони розвиваються на основі вроджених задатків індивіда у певному освітньому середовищі [6, с. 154].

Зазначимо, що вдало підібраний учитель для дитини із самого дитинства може перетворити її в надзвичайну людину. П. Торренс виокремив п'ять принципів, якими мають керуватися педагоги, щоб стимулювати творче мислення учнів:

- уважне ставлення до незвичних питань;
- тактовне ставлення до незвичних ідей;
- уміння ставитись до ідей дітей як цінних і формувати в них належне ставлення до продуктів власної діяльності;
- надавати час для самостійного навчання дітей і забезпечувати їм підтримку;
- надавати час для практики, яка не оцінюється. Щодо останнього положення, то, фактично, йдеться про «...зміщення в освітньому процесі наголосу з персоналізуючого спілкування на персоналізоване» [3, с. 127].

Серед умов, що впливають на розвиток обдарованості дитини, розкриття її творчого потенціалу, однією з головних є особистість учителя, його вміння вчасно помітити обдаровану дитину, вміння створити такі умови для навчання і розвитку, які сприятимуть її самовираженню і самореалізації.

Засновник першої австрійської школи для обдарованих учнів, А. Салхер зазначав: «Талановитий учень не має потреби ні в гарних школах, ні в мудрій освітній політиці. Він просто потребує трохи вдачі. І, якщо йому пощастить, то навіть у найгіршій школі він зустрінє компетентного вчителя, і тоді з нього виросте обдарована, а може навіть щаслива людина» [4, с. 127].

Науковець С. Шевчук у своїй статті виділяє: «рівень інтелектуальних здібностей педагога безпосередньо впливає на адекватність його оцінки інтелекту своїх учнів, педагогічний стаж значно відображається на оцінюванні творчих здібностей учнів, а власне творчі здібності педагога значно впливають на адекватність його оцінки як творчих, так і інтелектуальних здібностей дітей» [10].

Саме тому робота з обдарованими дітьми вимагає від учителя постійного самовдосконалення та саморозвитку, з одного боку, а з іншого, вдосконалення системи підвищення кваліфікації педагогів, які працюють з обдарованими учнями (рис. 1).

Рис. 1. Модель креативного вчителя

Таким чином, лише творчий учитель може виховати творчого учня. Існує маса різних методик, вправ, завдань для розвитку креативності, але основне завдання вчителя, серед цієї маси інформації знайти найбільш дієві методики, зорієнтовані саме на учнів конкретного класу.

У нашому дослідженні ми користувалися Принципами Деміурга (5 вправ для розвитку креативності). Це набір цікавих, інколи навіть незрозумілих завдань, які змушують думати нешаблонно і потребують глибокого аналізу ситуації не тільки від учнів, а й від учителя.

Розглянемо детальніше на вправах, які ми використовували в процесі нашої діяльності в НВК «ЗОШ І-ІІІ ст.-ліцей» м. Жмеринки в 3 класі.

1. *І все-таки у них багато спільного.* Потрібно взяти два іменники, які належать до абсолютно різних сфер лексики. Вибравши два поняття, які, здавалося б, не мають між собою нічого спільного, спробувати знайти між ними зв'язок, навіть, якщо знадобиться придумати абсолютно неймовірну історію, сюжет якої пов'яже обидва слова між собою. Така вправа тренує мозок на створення незвичних комбінацій і вчить користуватися «компонентами», що розташовані в різних його секторах.

Приклад: «Що спільного між яблуком і м'ячем?»

1. М'яч та яблуко мають схожу форму.

2. І те й інше можна купити.
3. Їх обох можна кинути.
4. Ними можна гратися.

2. *Божевільний генетик.* Вправа є однією з тем із образотворчого мистецтва у початковій школі. Для виконання завдання знадобиться аркуш паперу і предмет, що пише. Учням потрібно намалювати тварину, яка буде містити якомога більше ознак різних тварин. Працюючи над цим художнім твором, можна переконалися, що багата фантазія може мати цілком механічне походження. Головним завданням є створення чогось надзвичайно нового та нестандартного.

3. *Божевільний архітектор.* Допомогає подивитися на звичні речі під іншим ракурсом. На чистому аркуші паперу учні записують 10 іменників. Завдання: вони є архітекторами. Потрібно намалювати ескіз будинку, який має відповідати 10 вимогам – 10 обраних і записаних раніше слів. Учителю наголошує, що малювати будинок потрібно прозорим, щоб усередину можна було вставити кімнати й меблі.

Приклад: першим словом у переліку є книга. Тоді, будинок буде мати форму книги. Друге – чашка. Житло прикрасить дах у вигляді чашки і т.д. Використовуючи таку вправу вчитель допоможе учням не боятися своїх думок, навіть якщо вони мають нестандартний характер.

4. *Десять плюс десять.* Завдання можна виконувати з учнями 3-4 класу під час вивчення теми прикметник. Потрібно взяти будь-який іменник. Написати його посередині рядка та поділити сторінку навпіл. У перший стовпчик написати 10 прикметників, які властиві цьому предмету. Потім спробувати знайти 10 прикметників, які цьому іменнику не властиві та записати в другу колонку. Це не так легко, як здається на перший погляд. Виконання цієї вправи збагачує словниковий запас учнів та допомагає мислити ширше, ніж вони звикли.

5. *І це називається...* Цю вправу можна повторювати кілька разів на день. Учням пропонується подивитися на якусь ситуацію зі сторони, наче вони дивляться на картину. Учителю пропонує придумати цій картині відповідну назву. Головне завдання, щоб вона підходила до картини та передавала її суть [5].

Отже, щоб виховати дійсно креативну особистість потрібно діяти нестандартно, вишукувати, щось незвичне. Адже учні початкових класів усе ще вірять у чудеса і такі завдання вони запросто сприймуть як гру, яка буде для них цікавою.

Розвиваючи креативне покоління вчителів потрібно бути готовим до того, що, як зазначають психологи, креативна дитина зовсім «не зручна», вона не любить слухатися і робити так, як інші.

Існує маса рекомендацій з розвитку креативних здібностей. Тому, щоб розвиток особистості молодшого школяра був повноцінним Дж. Гілфорд виділив такі способи стимуляції активності школярів:

- забезпечення сприятливої атмосфери в процесі навчання. Доброзичливість з боку вчителя, його відмова від гострої критики на адресу учня сприяє вільному прояву дивергентного мислення;
- збагачення навколишнього середовища учня найрізноманітнішими новими для нього предметами і стимулами з метою розвитку його допитливості;
- заохочення до пошуку оригінальних ідей;
- забезпечення можливостей для практики. Широке використання питань дивергентного характеру стосовно найрізноманітніших освітніх та позанавчальних галузей;
- використання особистого прикладу креативного підходу до розв'язання різноманітних проблем;
- надання дітям можливості активно ставити питання [2, с. 4].

Варто також зазначити, що одним із ефективних шляхів розвитку креативного мислення є робота *за методикою розвивального навчання*. Вона надає змогу, виконуючи цікаві для дітей завдання, підійти до проблеми з різних сторін, спонукає учнів мислити, знаходити способи вирішення проблем, демонструє варіативність підходу до їх розв'язку, вчить міркувати, доводити, обґрунтовувати свою думку. Школяр із перших кроків в опануванні знань має шукати спосіб дій, учитися користуватись ним, і користується успішно, доки не постане перед ним нова проблема.

Одним із шляхів розв'язання проблеми підвищення пізнавальної активності та розвитку креативних здібностей у процесі набуття знань є застосування в освітньому процесі *творчих ігор і вправ*, тому що їхнє емоційне забарвлення сприяє глибокому й міцному засвоєнню матеріалу, розвитку особистості кожного школяра.

Формуванню позитивного ставлення до навчання сприяє використання педагогами *діяльничого методу навчання*, за якого діти виступають у ролі активних шукачів інформації, дослідників, доповідачів, співрозмовників.

Зміни видів діяльності, вмиле керування освітнім процесом сприяють розвитку креативних здібностей. Хоча цей процес довготривалий, і отримати результат одразу неможливо, але через декілька тижнів навчання діти розв'язують поставлені завдання не за аналогією, а кожен вибирає свій, зручний йому шлях.

Розвиток креативного мислення неможливий без оволодіння і застосування *прийомів розумової діяльності*: виділення основного, аналіз і синтез; порівняння та абстрагування; узагальнення; систематизація і класифікація; конкретизація; визначення та пояснення понять; доказ і спростування тверджень. Технологія креативного мислення передбачає формування цих розумових прийомів через використання різних форм роботи.

Створення умов для креативного розвитку учнів і використання системи творчих завдань на уроках надає широкі можливості для формування в учнів предметних і ключових компетентностей [7].

Висновки. Вимогою XXI століття є формування покоління вчителів нового часу, здатних до навчання та виховання креативних дітей. Тільки креативний учитель спроможний креативно підходити до навчання сучасних учнів, формування їх креативних здібностей.

Нині, актуальними залишаються слова К. Ушинського: «У вихованні все має базуватися на особистості вчителя, тому, що виховна сила впливає тільки з живого джерела людської особистості. Ніякі статuti і програми, ніякий штучний організм закладу, як би хитро він не був придуманий, не може замінити особистості в справі навчання і виховання...» [8, с. 559].

Отже, творчий педагог – це особистість, яка характеризується високим рівнем педагогічної креативності, відповідним рівнем знань предмету, який викладає, набутими психолого-педагогічними знаннями, вміннями та навичками, які, за сприятливих для педагогічної творчості педагога умов, забезпечують його ефективну педагогічну діяльність із розвитку потенційних творчих можливостей вихованців. Креативність є необхідною складовою праці кожного педагога.

Список використаних джерел:

1. Воробйова Т. В. Формування креативних здібностей молодших школярів у процесі розв'язання навчальних завдань: автореф. канд. пед. наук: 13.00.09 / Т. В. Воробйова. – Тернопіль, 2014. – 19 с.
2. Гатанов Ю. Б. Курс развития творческого мышления (по методике Дж. Гилфорда и Дж. Рензулли): первый год обучения (для детей 6-10 лет) / Ю. Б. Гатанов. - СПб: ГП «Иматон», 1996. – 84 с.
3. Міщиха Л. П. Психологія творчості: навч. посібник [Текст] / Л. П. Міщиха. – Івано-Франківськ: Гостинець. – 2007. – 448 с.
4. Назарук Н. В. Роль педагога у творчому самовираженні учня в освітньому середовищі // Підготовка майбутніх педагогів у контексті стандартизації початкової освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції. – Бердянськ, 2017. – 481 с.
5. П'ять нескладних вправ, що сприяють креативності / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.expres.ua/news/2015/05/11/135334-pyat-neskladnyh-vprav-spruyayut-kreatyvnosti>
6. Павленко В. В. Розвиток креативності молодших школярів як педагогічна проблема // Проблеми освіти: Наук. метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – Київ, 2015. – Вип. 85. – С. 152-158.
7. Саціна Н. Л. Креативний вчитель – креативний учень / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sacina.at.ua/load/tvorcha_laboratorija_zastupnika/kreativnij_vchitel_kreativnij_uchen/15-1-0-125
8. Сухомлинський В. О. Сто порад учителям. Вибрані твори в п'яти томах. - Том другий. - Видавництво «Радянська школа», 1976. – С. 559-562.
9. Шахіна І. Ю. Формування креативності у майбутніх учителів математики засобами мультимедіа: дис. канд. пед. наук, 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / І. Ю. Шахіна. – Вінниця, 2007. – 255 с.
10. Шевчук С. І. Роль педагога у розвитку інтелектуальної обдарованості старшокласників у позашкільних навчальних закладах екологічного профілю / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vzhdu/2011_59/vip_59_30.pdf.

УДК[337.5.091.33:0049]:54

В.М. Кобися, А.І.Пантелейчук, Вінниця, Україна
V. Kobysya, A. Panteleychuk, Vinnytsia, Ukraine
e-mail: vkobysa@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ХІМІЇ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Анотація. У статті описано структуру авторського педагогічного програмного засобу «Хімія, 7 клас», наведено методичні рекомендації з його використання у навчальному процесі загальноосвітніх навчальних закладів, охарактеризовані переваги використання педагогічних програмних засобів у навчальному процесі, описано можливості застосування інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення інтересу учнів до вивчення хімії та організації навчального процесу за класно-урочною системою і самостійної позакласної роботи учнів для поглиблення знань.

Ключові слова: хімія, педагогічний програмний засіб, словник хімічних термінів, інтерактивний плакат, інтерактивна презентація, опорна схема.

USE OF PEDAGOGICAL SOFTWARE FOR TEACHING CHEMISTRY IN GENERAL LEARNING STAFF

Annotation. The paper describes the structure of the author's educational software «Chemistry, Grade 7» are guidelines on its use in the educational process in secondary schools, described the benefits of using educational software in educational process, described the possibility of using information and communication technologies to improve pupils' interest study of chemistry and school organization on class-task system and independent of extracurricular activities for students to deepen knowledge.

Key words: chemistry, educational software tool Dictionary chemical terms, an interactive poster, interactive presentation, reference scheme.

Постановка проблеми. Сучасна хімія являє собою величезну галузь людських знань і відіграє важливу роль у житті суспільства. Багато її розділів є самостійними, хоча й тісно взаємозв'язаними науковими дисциплінами. Вивчення хімії в загальноосвітніх навчальних закладах починається у 7 класі. Цей навчальний предмет досить складний, оскільки під час його вивчення розглядається багато мікро- і макро-характеристик навколишнього світу і звичних буденних речей, тому зацікавленість хімією потрібно прививати різноманітними методами, один з яких – застосування у навчальному процесі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Аналіз наявних досліджень. Дидактичні проблеми і перспективи використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні досліджувала І. Роберт, психологічні основи комп'ютерного навчання визначив Ю. Машбіц, систему підготовки педагога до використання інформаційних технологій в навчальному процесі запропонував і обґрунтував М. Жалдак. Американському вченому С. Пейперту належить ідея «комп'ютерних навчальних середовищ», на якій базується більшість сучасних навчальних комп'ютерних програм. Він досліджував можливості комп'ютера як засобу для розвитку розумової діяльності учнів. У вітчизняній педагогіці